

Amiceissime,

Op uw heden midday ontvangen schrijven wil ik dadelijk antwoorden; en omdat mij op dit oogenblik de tijd uvoor disponibel is en omdat ik mij door uw trouwe vriendschap zoo getroffen gevoel dat ik er tiefst forslond nieldenking dan gel. Wel ge, wat mijn uste gedachte was nu 't leuen van uw haarsdykes brief? Dat uw vriendschap zijns mij u parten speelde en mij kulleres onderschaken deed. Ik zeg dit niet uit valsche nederigheid; allerminst tegenover u zou ik den schyn daarvan mogen aannemen. Maar omdat ik teleye niet gaarne willen zou, dat gij om mijnenwille iets deedt, waerover uw euelenschnppetyke conscientie u later min of meer besdredigen zou.

Wat dan ook aangaet uw aanbod om mij in de bestuursvergadering van het Kon. Med. Ind. Inst. voor te dragen voor de benoeming tot lid in de algem. vergadering, ik kan daarop gemakelyke antwoorde. Als gij mij voordragen kunt niet om mij een vriendschapsbrieff te leveren maar met de gedachte, dat ik naar de mate mijner krachte in mijn Kring tenig nut kon stichten en de belangstellig in onze Kolonien kan wekken of versterken - dan verklar ik mij zoo gaarne bereid, om bij eventuele benoeming de aan het lidmaatschap verbonden verplichtingen op mij te nemen en zooveel mogelijk te vervullen. Over een paar jaar zou ik dit niet hebben kunnen of

myn telven. Ik heb hier handen vol werks. Voor
 iets anders dan mijne lessen bluf me nauwe quantijd.
 Maar langzamerhand kunne hierin eenige verandering,
 gelijk ik u ook ontlang zie. Ik kan trouwens ook
 zoveel niet als ik wil; ik heb voortdurend te reke-
 nen met het gehalte der jongelui, die kinder des-
 lyke gymnasiale voorbereiding kunne studeren aan
 onze school, en naar den aard der inrichting geen
 hoopje doel zich stellen dan ten goed practische pra-
 dikant te worden. Zoo houd ik allengs meer tijd
 en krachten over, om aan andere belangrijke
 onderwerpen te wijden. En daar onder behooren hier
 zeker ook onze kolonien. De kerkering, of eigen-
 lyk (of zult dit zeker allermint dan gering-
 schalling van een werk beschryven) de eerste ~~naar~~
 kerrijke lezing van verschillende artikelen van onze
 hand in de Westrakantie heeft me daarvan vol-
 komen overtuigd. Zonder onrechtheid mag ik
 daarom zeggen, dat ik in geval van bevoeming
 deze aannemen zou niet werkelijke belangstelling
 in de zaak, tot welke behartiging het Instituut
 is ingesteld.

Hartelijke verbejd ik u mij over dat gij selang
 in de gelegenheid zult zijn, om onze kolonien

door eigen aanschouwing te leeren kunne. Ik hoop
 maar dat gij gezondheid en krachten naar quest
 en lichness genoeij ontvangen zult, om de te
 loebetrouwde gewichtig taak te volvoeren naar de
 kroon wisch, dien gij zelf u daarbij stelt. Een zen-
 ding vindt, ^{vanwaar} ~~naar~~ ik vernam, algemeene sympha-
 mie. Moge ik aan het vervullen der dure roeping,
 welke op Nederland tegenover Indië rust, ten goede
 komen!

Gij schrijft mij over een andere zaak, wier uite be-
 spreking overrijts mij ook vermaestigheid geeft, om er
 mijne meening van te zeggen. Eerlijc beken ik, dat een
 herstod als die van Baarenhoff inaan, voor mij veel
 bekworlijcs heeft. Ik ontveins me de bezwaren niet,
 vooral niet het opbreiden met mijne delevrijen te
 midden van mannen, die allen een ander stand-
 punt inneemen, en velen ook met groote we-
 tenschappelijke krocht handhaven; verdedigen. Des-
 niettemin zou ikte een plaats mij aantrokken
 door de vrijheit en de rijke gelegenheit, die mij
 biedt om rijen overtuiging en wetenschappelijc
 te bevestigen en aan anderen mededeelen. Toch
 zou ik aan het innemen van ikte een plaats
 niet hebben gedacht, als gij u mijne gedachte niet
 op gevestigd hadt. Voor het overijc geloof ik ook,

dat verder nadenken en spreken erover zekeren zinn
zijn buiten den aard.

Van Klein ontving ik onlangs een heftige schryfs. Maar
verwonderlijk is het, hoe hij in het opbreiden der Calvinis-
tische partij een kwart spook ziet en voor allerlei schrik-
kelijke gevaren in de toekomst van die zijde vrees. 't Is
alsof de Utrechtsche Lucht ook op zijn anders zoooge-
zond gestel reeds invloed heeft gehad. Wredenaar liet
voor een paar weken ook iets aas van zich hooren.
Hij schreef zeer volbaar, en bekeefde vooral veel ge-
weyn aan een student, die op een Verstek. on-
derruy was gepromoveerd.

Naar aanleiding van ons gesprek over den slavenhan-
del in Oostafrika heb ik sinds die Kroskie tenigzins
beter nagegaan. En ik ben geheel tot uw gevoelen be-
keerd. In hoofdzake vond ik dezelfde denkbeelden,
die gij daarover Rooster, ook gheschied in het
Missies Leidschrift, nitgeeven door Dr. G. Warr-
neck, in verschillende artikelen van de hand van
den Redacteur. Dergelijke stemmen zullen echter
niet worden gehoord. 't Schijnt reeds te laat te zijn.

Hoer leest de verkiesing van Boulanger opnieuw de
onzinnigheid van het algemeen stemrecht. 't We slin-
gen tusschen anarchie en despotisme - en niet alles
op politiek gebied. Oles hartelyk gezegt en voor uw
warne vriendschap gedank van H. Bavinck.

Mevr. G. Gel. Mev Dr. C. Snouck Hurgronje,

24/1'89

te

Leiden.

X02

C. 3

Kampen 11 febr '89

Amicissimo,

Ik heb de lezing van het Tweede deel van Meeka nog niet ten einde gebracht, maar ik moet toch met een enkel woord u schrijven. Was een kostelijk en belangrijke boek het gij geleverd! Reeds het eerste deel boeide mij en wekte mijne belangstelling op. Maar dit tweede deel overtreft het - voor mij n.l. - nog verre. Twee dingen vooral bewaarde ik in. Eerst de fijne opmerkingen,

waarvan het schiel op iedere blad-
 zijde voor den Schryver getuigenis
 aflegt. Het schijnt, dat geen enkele
 Kleinigheid in Mekka aan uwe
 aandacht is ontgaan. Dikwijls werd
 ik onder het lezen verdricht op
 mij zelven; hoeveel zou mij, ceteris
 paribus zelfs, zijn ontgaan. Maar
 ten Tweede werd ik getroffen door
 de gemakzuchtigheid waarmee gij
 in die Mekkaansche toestand
 niet slechts, maar in de hiel en
 den quast dier Mohammedanen

u verpluaten en indenden Kunst.
 Uwe opvattingen en verklaringen
 zijn zoo echt natuurlijk, dat
 zij reeds daardoor Terloond, dankt
 mij, zich aanbevelen. Onder de
 beschrijving van die zoo
 Vriendlykende Zeden en gewoone-
 ten laat gij menschen voor ons
 optreden, van getijde bewegingen
 als wij. En als ik dan dan mij
 bij doe de heldere voorstelling
 en de ^{levendige} ~~duidelijke~~ inkleeding, zoo
 dat uw boek zich in dit opzicht

voor gnost laus teken - dan weet ik
 ik waarlijk niet, hoe ik u voor die
 dank en voor de vriendelijke en gnost
 onverdiende lozening ervan naar waar
 de danken zal. Ik schaam mij haast,
 dat ik het met een enkel kort en
 kort woord moet afdoen. Alleen
 weet ik en gij gelooft het, dat het
 voortblaist uit een warm erkente-
 lijk hart. Dat moge zij u aangena-
 mer zijn, dan vele lastuitingen, die
 van mijne lippen voortvloeien ook
 niet veel waarde hebben konden.

Ges hartelijk gegroet van

Uw dankbaar

N. Bavinck.

12/2 9

Dr. C. Snouck Hurgronje,
te
Leiden.

X02

C 24

Kampen, 21 Maart '89

Amice's fine.

Laat me nog een enkel woordje weten
 ten aanzien te midden van de vele & vele
 lei draken, welke een reis als de uwe
 noodzakelijk ter voorbereiding meebrengt. Het
 doet ik u niet ophouden; en daarom schrijf
 ik maar niet meer over uw „Melika“
 dat me anders stof genoeg zou geven en
 mij, in alle kringelraken maar vooral
 ook in 't laatste, een helder licht moest
 opgaan over tal van zaken, waarvan
 ik tot dusver geen of slechts een driften
 bezef had.

Maar toch moet mij een woord van
 dank nog van 't hart voor de aanbe-

velling van mijn persoon bij het Kon. In-
 stituit en voor de Leidse vacature
 bij Minister K. Ik had naar aanleiding
 van een Mekeba u zeker vroeger reeds uit-
 voerlijk geschreven, maar omdat de va-
 cature-Raamantoff tusschen ons was ter
 sprake gebracht miste ik de vrymoedigheid.
 Ik wilde zelfs den schijn niet geven van
 mij te rigtsins te willy opdringen, en
 soms had ik twijfel over het woenige,
 dat ik er u over geschreven had. Van de
 hulle zaak konde ik weder niets, dan
 alleen enkele onzekere geruchten over de
 personen, die door de faculteit waren
 voorgedragen en waarvonder ook ik zou
 behoven; wat me wel onvoorwaardelijke

voorlezen. Een ding hoopde me echter we-
 tenlyke verleyd, dat gij mij verwulling
 die vacature niet onwaardig keurde.
 Maar nu volge een hartelyk woord van
 afscheid. Dikwijf heb ik al nagedacht over
 de trouwe besturing die in reids mij
 met u samenbracht en het voorrecht van
 uwe kennismaking en vriendschap schonk.
 Zonder dat ik u er zoo veel zegje, dat
 mij totaal ontbekend ware gebieden en
 waarvoor ik nu toch door u te rigt
 omg en hart ontving. Als de Regering ons
 ons land u nu dan ook met zoo hoog
 vertrouwen veruort en met zoo gewichtig
 zending u belast, dat verleyd ik me dan-
 over, omdat ik de betekenis van zulle

eene ontzoeleings reis voor ons land en onze
 kolonies tenijne als door u het bereyten.
 Maar dan vergreet u ook mijne best, dat
 God u spare en in ieder opzichte zegene
 naar t'lechning en naar den gesh. Moge
 gij overeenkomstig den wensch van uw
 hart Uwe Kennis Wimmerens en dese
 na uw behoudt trouweer nog lange jaren
 dienstbaar kunnen maken aan de konijde
 belangen van ons vaderland en zijne
 overzuesche bezittingen. Brieven is mijn
 foot niet, maar ik hoop toch zoo nu
 en dan uit Nederland u iets te laten
 dooren. En was verzekerd, dat hier in Neder
 land behalve van uwe familie en vele vrien
 den ook warm klappen voor u klappen blaffe
 het hart van Uwe toegewijde vriend
 H. Bavinck

21/3 '89

Dr. C. Snouck Hurgronje,

te

Leiden.

Koningracht

X02

C. 2

1902-03-21

Rangun 21 Maart 1902.

01

Amice,

Danke voor uw schrijven van 24 Jan., dat ik niet onbe-
antwoord wil laten. Ik had u al veel eerder moeten ant-
woorden op en bedanken voor uw belangrijke brief over
de zending. Maar andere berigheden hebben mij zooveer
in beslag genomen, dat u mijne correspondentie dikwijls
bij ingeschoten of althans door uitgesteld is. Het was zij
op mijne vragen over methode van zending schijft
mij, heeft mijne volle instemming. Ik hoop er bij
gelegenheid gebruik van te maken en er u later niet
overiger over te schrijven. Het onze zending op Mid-
den-Java en Soembra, om van de kleine gemeen-
tes in Batavia en Overatje niet te spreken, is het
niet voldoende gesteld. De kosten zijn hoog, naar
de draagkracht onzer kerken gerekend, en Resolvaas
is gering. Het eenige lichtpunt is de zoogenaamde
medische zending van Dr. Scherer, maar het adre-
sif heeft daarbij sterker nadruk dan het substantief.
Het is maednemend, zoo gering als onze arbeid
op zending gebied in onze koloniën is gemidd. In

de laatste jaren vries de belangstelling, en nam de op-
 vaardigheid toe. Maar als de menschen geen resultaat
 zien, is het moeilijk hen op den duur niet zwijgen plichts.
 keuf te doen handelen. En toch is zending in onze
 Koloniën des dringend noodig, althans naar mijne over-
 tuiging, niet alleen niet Christelijke maar ook niet
 vaderlandlievend gericht. Want al is het perisla-
 misme geen georganiseerde macht - gelijk zij in
 uw artikel over Les confières religieuses, dat ik
 met groote belangstelling las en voor welk ik u
 ik u vriendelijk dank, aanbode - het is toch een
 reiging en streven, welke op den duur zeer ge-
 vaarlijk kunnen worden, en te gevaarlijker, om-
 dat we theoretisch en praktisch er dus ver-
 schillen tegenover staan. Bijzonder optimistische
 verwachtingen van ons tegenwoordig ministerie
 heb ik overmin als zij. Persoonlijk had ik liever
 gehad, dat onze antiev. partij haar isolament
 tegenover andere partijen had bewaard en dan als
 oppositiepartij de Regering in hetre heraan had
 geleid. Maar Dr. Kuyper wilde anders en behaalde

de zegsprac, maar nam daarmee ook een ver-
 antwoordelijkheid en een taak op zich, die in
 elk geval de daar zijn om te dragen. 't Zal ook hem,
 niettegenstaande zijne groote gaven, moeie kosten,
 om aan de verwachtingen op 't gebied van onder-
 wijs en sociale cultivering te voldoen. Doch een zel-
 ven zien. Over het optreden van van Aers van Wyck
 als Minister van Koloniën heb ik me verheugd,
 omdat hij veel niet de noodige kennis bezat
 maar toch een goed en ernstigen wil heeft en
 een groote werkzame. De zware taak, die
 waaraan hij geleden heeft, schijnt gelukkig ge-
 volgd; een plaatsvervanger zal dus waarschyn-
 lijk niet noodig zijn en zou ook moeilijk
 te vinden zijn. Of de Mr. Idenburg daarvoor
 geschikt zou zijn, weet ik niet; ik heb zijn
 kennis nog niet gemaakt maar hoop aan-
 delyk veel goeds van hem. Oubeyngelyk is echter,
 dat de Koloniën hier des weinig belangstelling
 hebben. Niemand denkt eraan en niemand
 weet er veel van. Ik geloof, dat een populair

boek over Indië, geschiedenis, belekenis, bestans, enz.
 dringend noodig is en welzins gaderen invloed zou
 kunnen oefenen. Of beslaet er iets dergelyks? Dan zou
 mijne eigene onkunde een beejis zijn. dat we ons
 om onze koloniën weinig bekommeren.

Voor een paar weken was ik in Leiden, om een beejis
 te houden voor eene vereeniging van Christelyke stu-
 denten, zwaars er drie ook in Amsterdam, Utrecht, Gro-
 ninge beslaet. De tijden zijn dus in 25 jaren veel
 veel veranderd. Alleen ontkwaette ik prof. Voss, die om
 op de beejis was en er zeer een goed intziet. Hij is
 de eenig overgeblevene nog van onze leermesters; de
 anderen zijn allen weg. In onze kerken zijn we war-
 druk beejis niet te spreken over de vereeniging van
 Theol. School & Vrije Univ., maar ik weet niet, of
 ze er thans van komen zal. Zoo totken we voort, son-
 der te weten, of we veel opschieten. En intusschen
 sprecht ons lieven vork. Als ge over een paar of drie
 tyngeest, hoop ik u te ontmoeten en nog weer
 eens vriendschappelyk en verkwundelyk met u te pra-
 ken als in de dagen van ouds. Eelouf me steeds

t. l. H. Bavinck

2 1/3 02

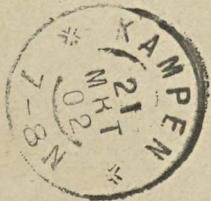
XOI

Mees. ges. van Dr. C. Snouck Hurgronje,

Adviseur voor Inlandsche en Arabische Zaken,

Beantw.
1/2 02.

Wetevreden.

X02

1912
19
BAYERN

M